

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: U-VIIA-2034/2025

Zagreb, 2. svibnja 2025.

Ustavni sud Republike Hrvatske, u sastavu Miroslav Šeparović, predsjednik Suda, te suci Andrej Abramović, Mato Arlović, Sanja Bezbradica Jelavić, Dražen Bošnjaković, Ante Galić, Lovorka Kušan, Rajko Mlinarić, Goran Selanec, Frane Staničić i Miroslav Šumanović, odlučujući u izbornom sporu o žalbi Mirka Smoljića, predsjednika Gradske organizacije Hrvatske stranke umirovljenika Grada Zagreba u postupku kandidiranja na izborima za članove Gradske skupštine Grada Zagreba Hrvatske stranke umirovljenika, sa sjedištem u Zagrebu, na sjednici održanoj 2. svibnja 2025. donio je

ODLUKU

Odbija se kao neosnovana žalba Mirka Smoljića, predsjednika Gradske organizacije Hrvatske stranke umirovljenika Grada Zagreba podnesena protiv rješenja Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske KLASA: UP/I-012-03/25-04/1, URBROJ: 507-03/06-25-1 od 30. travnja 2025.

Obrazloženje

1. Mirko Smoljić, predsjednik Gradske organizacije Hrvatske stranke umirovljenika Grada Zagreba (u daljnjem tekstu: žalitelj) podnio je žalbu protiv rješenja Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: DIP) KLASA: UP/I-012-03/25-04/1, URBROJ: 507-03/06-25-1 od 30. travnja 2025. (u daljnjem tekstu: osporeno rješenje).

2. Osporenim rješenjem odbačen je kao nedopušten prigovor žalitelja koji je podnio DIP-u u povodu postupka kandidiranja za članove Gradske skupštine Grada Zagreba te izbora za članove mjesnih odbora i vijeća gradskih četvrti koji će se održati 18. svibnja 2025., jer žalitelj nije ovlašten podnijeti prigovor sukladno članku 128. stavku 1. Zakona o lokalnim izborima ("Narodne novine" broj 144/12., 121/16., 98/19., 42/20., 144/20. i 37/21., u daljnjem tekstu: ZoLI).

To stoga jer je žalitelj podnio prigovor u svojstvu predsjednika Gradske organizacije Hrvatske stranke umirovljenika Grada Zagreba, koja prema članku 8. Zakona o političkim strankama ("Narodne novine" broj 76/93., 111/96., 164/98., 36/01., 1/07., u daljnjem tekstu: ZoPS) nema pravnu osobnost.

U osporenom rješenju navedeno je i da žalitelj nije dostavio punomoć, odnosno, drugi dokaz da je ovlašten za zastupanje političke stranke - Hrvatske stranke umirovljenika.

3. Žalitelj u žalbi ističe:

"1. Statut Hrvatske stranke umirovljenika (HSU) izričito predviđa da su gradske i županijske organizacije ovlaštene za samostalno djelovanje u okviru lokalnih izbora, uključujući vođenje pregovora i potpisivanje koalicijskih sporazuma, kao i sudjelovanje u kandidacijskom postupku.

Na temelju tog Statuta, meni kao predsjedniku Gradske organizacije HSU Grada Zagreba (koja ima status županijske organizacije), uručeno je pisano ovlaštenje/punomoć potpisano od strane predsjednika HSU na državnoj razini gosp. Veselka Gabričevića, kojim se potvrđuje moja ovlast za vođenje predizbornih pregovora i potpisivanje koalicijskih sporazuma u ime HSU Grada Zagreba.

2. Navedeno ovlaštenje nikada nije povučeno niti opozvano. Stoga sam u trenutku spornog potpisivanja koalicijskog sporazuma, kao i u trenutku podnošenja prigovora, bio važeći ovlašten predstavnik stranačke organizacije ovlašten za takve pravne radnje, uključujući i postupanje pred nadležnim izbornim povjerenstvom.

3. Zakonom o lokalnim izborima (čl. 128. st. 1. i 3.) jasno je određeno da prigovor mogu podnijeti političke stranke, a ako je kandidacijsku listu predložilo više stranaka, prigovor može podnijeti i samo jedna od njih. Također je propisano da će političke stranke na temelju svojih statuta odrediti tko se smatra ovlaštenim podnositeljem prigovora. Temeljem loga, moje ovlaštenje odnosno punomoć podneseni prigovor čini pravovaljanim.

4. Državno izborno povjerenstvo u obrazloženju rješenja pogrešno tumači pojam 'pravna osoba' i formalnu osobnost gradske organizacije stranke u Zagrebu kao županijske organizacije, zanemarujući pritom statutarnu i funkcionalnu organizaciju političke stranke. Činjenica da županijske organizacije, iako same po sebi nemaju pravnu osobnost, pravno i politički ovlaštene djelovati sukladno stranačkim statutima i pravilima, kao i zakonima koji uređuju izborni proces.

5. Osporeni koalicijski sporazum potpisao je zamjenik predsjednika HSU-a, gospodin Marinko Lukenda, iako ima prebivalište u Vinkovcima te je kandidat na lokalnim izborima u toj jedinici, stoga ni na koji način nije zakonski ili stvarno uključen u izborni postupak za Grad Zagreb. Njegovo sudjelovanje u potpisivanju sporazuma za Grad Zagreb u potpunosti je nelegitimno čega je i sam svjestan.

U trenutku kada mu je predsjednik HSU izdao punomoć, još uvijek je bila na snazi moja prethodno izdana punomoć, kojom sam kao predsjednik Gradske organizacije HSU Grada Zagreba bio ovlašten za vođenje pregovora i potpisivanje koalicijskog sporazuma, te postizborno koaliranje. Time su istodobno postojale dvije međusobno suprotstavljene punomoći za istu pravnu radnju, što zakon ne dopušta. Takvo postupanje predstavlja tešku povredu pravnog poretka i načela pravne sigurnosti, a ujedno može imati i obilježja kaznenopravne odgovornosti.

Ignoriranjem ovih činjenica, Državno izborno povjerenstvo propustilo je ocijeniti ključne činjenične i formalne nepravilnosti koje su bitno utjecale na zakonitost koalicijskog sporazuma i kandidacijske liste izrađene temeljem istog.

6. Odbacivanjem prigovora uz obrazloženje da podnositelj navodno nije ovlašten za njegovo podnošenje, bez razmatranja sadržaja priložene punomoći i bez ulaska u meritum iznijetih nepravilnosti, Državno izborno povjerenstvo je povrijedilo načela pravičnog postupanja, pravne sigurnosti i svrhu instituta zaštite izbornog prava. Takvim formalističkim pristupom onemogućeno je djelotvorno ostvarenje prava na pravni lijek i zaštitu izbornog procesa od jasno dokumentiranih povreda.

7. Ustavni sud Republike Hrvatske, kao čuvar ustavnosti i zakonitosti izbora (članak 127. Zakona o lokalnim izborima), pozvan je ispraviti ovakav formalistički pristup koji, bez razmatranja stvarnog činjeničnog i pravnog stanja, omogućava da nezakonite kandidacijske liste ostanu u izbornom postupku bez ikakve sudske kontrole njihove zakonitosti i vjerodostojnosti."

Slijedom navedenog predlaže usvajanje žalbe i ukidanje osporenog rješenja te da Ustavni sud "naloži DIP-u da predmetni prigovor razmotri kao dopušten i odluči o njemu u meritumu, uzimajući u obzir sve činjenice, statut stranke i predočena ovlaštenja.

Žalba nije osnovana.

4. Člankom 128. stavcima 1. i 3. ZoLI-a je propisano:

"Prigovor
Članak 128.

(1) Prigovor zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja ili u postupku izbora za članove predstavničkih tijela jedinica mogu podnijeti političke stranke, nositelji kandidacijske liste birača, kandidati, najmanje 100 birača ili najmanje 5% birača jedinice u kojoj se provode izbori.

(...)

(3) Ako je kandidacijsku listu ili kandidata predložilo više političkih stranaka, prigovor će se smatrati pravovaljanim i kad ga je podnijela samo jedna politička stranka. Političke stranke će na temelju svojih statuta odrediti tko se ima smatrati ovlaštenim podnositeljem prigovora."

4.1. Člankom 8. stavkom 2. ZoPS-a je propisano:

"Članak 8.

(...)

(2) Ustrojstveni oblici političkih stranaka nemaju svojstvo pravne osobe.

(...)"

5. DIP je osporenim rješenjem odbacio prigovor žalitelja kao nedopušten iz dva razloga; pozivajući se na okolnost da žalitelj prigovor podnosi u svojstvu predsjednika gradske organizacije političke stranke, a koja kao ustrojstveni oblik nema pravnu osobnost te da prilikom podnošenja prigovora nije priložio valjanu punomoć da je ovlašten za zastupanje političke stranke - Hrvatske stranke umirovljenika - kao i za podnošenje prigovora, te niti s te pozicije nema ovlaštenje podnošenja prigovora u ime Hrvatske stranke umirovljenika.

6. Žalitelj je u žalbi istaknuo da posjeduje punomoć iz koje proizlazi da je "ovlašteni predstavnik stranačke organizacije ovlašten za takve pravne radnje, uključujući i postupanje pred nadležnim izbornim povjerenstvom". Međutim, iz sadržaja priložene punomoći naziva "ovlaštenje", od 19. ožujka 2025., proizlazi kako je žalitelj ovlašten da "u ime Hrvatske stranke umirovljenika poduzima sve potrebne radnje vezane uz određivanje članova i zamjenika članova proširenog sastava županijskih, općinskih i gradskih izbornih povjerenstava, te članova i zamjenika članova biračkih odbora pred nadležnim izbornim povjerenstvom na izborima za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i izborima općinskih načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika 18. svibnja 2025. godine."

Nadalje iz ovlaštenja proizlazi da je žalitelj ovlašten za vođenje pregovora s političkim partnerima te donošenje odluka o predizbornoj i postizbornoj suradnji, kao i za potpis međustranačkih sporazuma.

Drugim riječima, iz sadržaja "ovlaštenja" koje je Hrvatska stranka umirovljenika dala žalitelju ne proizlazi da je ovlašten podnositi prigovor u ime navedene stranke tijekom izbornog procesa.

7. Ustavni sud ponavlja stajalište da za izborne postupke vrijedi načelo po kojem su ti postupci strogo formalni, pa stoga i pravna zaštita u tim postupcima podliježe strogim formalnim pravilima (usp. odluke broj: U-VIIA-4346/2007 od 29. studenoga 2007. /www.usud.hr/, VIIA-2820/2009 od 6. lipnja 2009. /"Narodne novine" broj 67/09./ i U-VIIA-1148/2016 od 15. ožujka 2016. /www.usud.hr/. Dakle, uzimajući u obzir da je postupak provođenja izbora strogo formalan postupak potrebno je dosljedno poštivati sve odredbe izbornog zakona i obvezatnih uputa DIP-a u pogledu postupka kandidiranja i provedbe izbora pa tako i odredbi koje se odnose na ovlaštenje za podnošenje prigovora.

8. S obzirom na to da na temelju citiranih mjerodavnih zakonskih odredbi žalitelj nema svojstvo ovlaštene osobe za podnošenje prigovora na izborni proces, niti je podnošenje prigovora navedeno u postojećem ovlaštenju koje mu je izdala Hrvatska stranka umirovljenika, Ustavni sud je ocijenio da je osporeno rješenje doneseno u skladu sa zakonom.

Polazeći od navedenog, te imajući u vidu razloge kojima žalitelj obrazlaže žalbu, Ustavni sud ocjenjuje žalbu neosnovanom.

9. Slijedom navedenog, na temelju članka 125. alineje 9. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.) i članka 87. alineje 3. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 99/99., 29/02. i 49/02. - pročišćeni tekst), odlučeno je kao u izreci.

PREDSJEDNIK

dr. sc. Miroslav Šeparović, v. r.

Dostava (U-VIIA-2034/2025):

1. Mirko Smoljić
Baruna Trenka 7, 10000 Zagreb
2. Politička stranka Hrvatska stranka umirovljenika
Baruna Trenka 7, 10000 Zagreb
3. Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske
Visoka 15, 10000 Zagreb
4. Centar za evidenciju i dokumentaciju Suda
5. Spis

Suglasnost ovog otpravka s izvornikom ovjerava
Pomoćnica glavne tajnice Ustavnog suda
za ustavnosudsko poslovanje

Vladimira Vodanović

